

Samenvatting

De Bijzondere Belastinginspectie (BBI) is binnen de FOD Financiën de administratie die belast is met de strijd tegen de grote georganiseerde fiscale fraude.

Het Rekenhof heeft vijf essentiële aspecten van de werking van de BBI onderzocht: de human resources, de selectie van fiscale onderzoeken, de beheersindicatoren, de duur van de onderzoeken en de aangiften bij het parket.

Het personeelsbestand van de BBI is sinds 2000 met 12,5% gegroeid. Momenteel telt de BBI 493 medewerkers in de buitendiensten, maar dit cijfer ligt nog steeds lager dan vooropgesteld in het kader van de Coperfinhervorming, namelijk 622 medewerkers.

Het personeel van de BBI bestaat voornamelijk uit medewerkers van andere fiscale administraties die op vrijwillige basis zijn gedetacheerd. Het werken via interne aanwervingen maakt het mogelijk medewerkers te selecteren op basis van hun competentie en motivatie. De BBI kan op die manier tot op zekere hoogte waken over de kwaliteit van het personeelsbestand, maar blijft afhankelijk van de ingediende kandidaturen. De medewerkers kunnen bovendien op eigen verzoek terugkeren naar hun initiële administratie. Het is dus niet zeker dat de diensten van de BBI voldoende geïnteresseerde en gekwalificeerde kandidaten zullen vinden. Het Rekenhof acht het noodzakelijk dat de BBI aantrekkelijk blijft om een voldoende stabiel personeelsbestand te garanderen en te kunnen rekenen op talrijke en gevarieerde kandidaturen.

De BBI biedt haar medewerkers de mogelijkheid om allerhande opleidingen te volgen als daar vraag naar is. De centrale administratie van de BBI heeft echter geen systematisch beleid voor continue vorming uitgestippeld dat, op basis van de identificatie van de behoeften op middellange termijn, cursussen of workshops zou kunnen aanbieden waarin de theoretische en vooral de praktische kennis wordt bijgespijkerd.

De opdracht van de BBI moet duidelijker worden omschreven zodat elke fiscale administratie binnen haar eigen bevoegdheden zou kunnen werken. Het beleidsseminarie van de BBI in oktober 2010 is een gelegenheid om haar opdracht te herzien en de normen te herdefiniëren voor de selectie van dossiers (de aard van de te bestrijden fiscale fraudes) en voor de concrete samenwerkingsprocedure tussen de BBI en de andere fiscale administraties.

De efficiëntie van de selectie van onderzoeken binnen de BBI hangt af van het volume en van de kwaliteit van de ontvangen informatie over mogelijke fiscale fraude. Om die informatie beter te beheren, wordt momenteel een project inzake *inputbeheer* op touw gezet dat de selectie moet objectiveren en dat de onderzoeken van de BBI moet toespitsen op de essentie van de job. Een betere selectie van de onderzoeken (met name door middel van risicoanalyses) kan ervoor zorgen dat de onderzoeken sneller verlopen en betere resultaten opleveren. In dat nieuwe kader moet volgens het Rekenhof *a posteriori* worden nagegaan of de gevoerde onderzoeken wel degelijk binnen de specifieke opdracht van de BBI vallen, zodat de modaliteiten van de selectieprocedure eventueel kunnen worden bijgestuurd.

Een aantal van de achttien beheersindicatoren die de BBI momenteel gebruikt, zou moeten worden gherdefinieerd om het management meer nuttige en volledige informatie te verschaffen over alle essentiële taken. Bepaalde indicatoren hanteren voor belangrijke acties drempels die duidelijk weinig realistisch zijn. De betrouwbaarheid van die indicatoren wordt niet systematisch getest, noch door de BBI, noch door de interneauditdiensten van de fiscale administraties van de FOD Financiën. In hun huidige configuratie en gebruik zijn de beheersindicatoren een nuttig instrument voor de interne controle voor de verschillende hiërarchische niveaus, maar ze worden onvoldoende gebruikt – en misschien slecht afgestemd – voor de uitbouw van een strategische visie op de ontwikkeling van deze administratie.

De invorderingsstatistieken zijn momenteel niet nauwkeurig en betrouwbaar genoeg om de budgettaire impact te meten van het door de BBI geleverde werk. De Stimer-toepassing die wordt ontwikkeld, zou op middellange termijn kwaliteitsvolle en bruikbare informatie over de invorderingen moeten opleveren in vergelijking met de vastgestelde rechten.

De BBI zou over haar activiteiten rekenschap moeten afleggen door een bredere waaier aan cijfergegevens voor te leggen en, vooral, door de verstrekte gegevens meer te becommentariëren.

De duur van de onderzoeken is een essentieel element in de strijd tegen de fiscale fraude. Nagenoeg de helft van de onderzoeken van de BBI wordt binnen de twaalf maanden afgerond. Een vierde van de onderzoeken neemt meer dan twee jaar in beslag en 12% vergt meer dan drie jaar onderzoek. Omdat er momenteel geen indicator bestaat die aangeeft hoeveel tijd nodig is voor elk van de fasen van het controleproces, kan het Rekenhof geen exhaustieve en afgewogen uitspraak doen over de oorzaken van de vertragingen bij de BBI-onderzoeken. Het is echter duidelijk dat de relaties met de gerechtelijke instellingen en met de buitenlandse fiscale administraties zwaar wegen op de duur van een onderzoek.

De procedure voor de aangifte bij het parket van strafrechtelijk te vervolgen misdaden en misdrijven die in de loop van de door de BBI gevoerde onderzoeken worden ontdekt, wordt niet in alle dossiers toegepast. In de praktijk wordt deze procedure soms toegepast wanneer het fiscale onderzoek, vanwege een gebrek aan medewerking van de belastingplichtige, niet langer opschiet omdat de administratie niet over bepaalde onderzoeksbevoegdheden beschikt. De onvoldoende duidelijke administratieve normen inzake aangifte verhogen het risico dat de wet niet eenvormig wordt toegepast. De centrale administratie van de BBI zou de praktijken die in haar gewestelijke directies worden gevolgd voor de aangiftes bij het parket, nauwer moeten opvolgen en zo nodig de normen ter zake verduidelijken.